

1

Op de tweede verdieping van een karakterloos hotel in de Britse Kroonkolonie Gibraltar ijsbeerde een slanke, lenige man van achter in de vijftig rusteloos door zijn kamer. Zijn typisch Britse geelaatstrekken waren weliswaar sympathiek en door en door fatsoenlijk, maar duiden tegelijkertijd op een cholerische aard die de grens van zijn verdraagzaamheid had bereikt. Een tot het uiterste getergde docent, zou je kunnen vermoeden, als je de schoolmeesterachtig voorovergebogen houding, de lange passen en de weerbarstige kuif van grijzend haar aanschouwde, die herhaaldelijk door schokkerige streken met de rug van de knokige pols in het gareel moest worden gehouden. Het zou bij veel mensen, zelfs in hun stoutste dromen, beslist niet zijn opgekomen dat het hier een Britse middelhoge ambtenaar betrof, die van achter zijn bureau op een van de meer prozaïsche afdelingen van Hare Majesteits ministerie voor Buitenlandse en Gemenebestzaken vandaan was gesleurd om te worden uitgezonden op een uiterst geheime missie van hoogst delicate aard.

Zijn verzonnen voornaam was, zoals hij voor zichzelf, soms zelfs bijna hardop, bleef herhalen, *Paul*, en zijn achternaam

luidde – niet bepaald moeilijk te onthouden – Anderson. Als hij de televisie aanzette, las hij *Welkom meneer Paul Anderson. Mogen wij u uitnodigen voor een door ons gratis aangeboden aperitief in onze Lord Nelson Gelagkamer!* Het uitroepteken in plaats van het passender vraagteken was een bron van aanhoudende ergernis voor de betweter in hem. Hij had de door het hotel verstrekte witte badjas aan die hij al sinds zijn opsluiting droeg, behalve wanneer hij tevergeefs trachtte de slaap te vatten en op die ene keer na dat hij op een onwaarschijnlijk uur naar boven was geslopen om in zijn eentje te eten in een brasserie op het dakterras, dat werd overspoeld door de chloordampen van een zwembad op de derde etage van het gebouw aan de overkant van de weg. Zoals veel andere voorwerpen in de kamer rook de badjas, die te kort was voor zijn lange benen, naar verschaalde sigarettenrook en lavendel-luchtverfrisser.

Terwijl hij ijsbeerde stelde hij zichzelf zonder aarzeling open voor zijn gevoelens, zonder de terughoudendheid die gebruikelijk was in zijn ambtelijke bestaan, en spanden zijn gelaats-trekken zich het ene moment in oprechte verbijstering en keek hij het volgende moment vertoornd in de manshoge spiegel die in de Schots geruite wand was vastgeschroefd. Zo nu en dan sprak hij zichzelf geruststellend of berispelend toe. Sprak hij hardop? Wat maakte het uit als je in een lege kamer was opgesloten met niemand om naar je te luisteren dan een ingekleurde foto van onze dierbare jonge vorstin op een bruin paard?

Op een tafel met een plexiglazen blad lagen de restanten van een clubsandwich die hij ongeschikt voor verdere consumptie had bevonden en een halfvolle fles lauwe Coca-Cola. Hoewel het hem zwaar viel, had hij zich, sinds hij bezit had genomen van de kamer, geen alcohol toegestaan. Het bed, dat hij als geen ander had leren verafschuwen, was groot genoeg voor zes personen, doch hij hoefde zich er maar op uit te strekken en zijn rug begon hevig op te spelen. Erop lag een lichtgevend karmozijnrode kunstzijden spreij en op die spreij lag een onschuldig

uitziende mobiele telefoon die, naar hem was verzekerd, voldeed aan de hoogste eisen van versleuteling, en hoewel hij weinig fiducia had in dergelijke dingen, kon hij alleen maar aannemen dat het klopte. Elke keer als hij erlangs kwam, hechtte zijn blik zich eraan met een mengeling van verwijt, verlangen en frustratie.

Tot mijn spijt moet ik je mededelen, Paul, dat je, afgezien van operationele contacten, voor de volledige duur van de missie volkomen incommunicado zult zijn, waarschuwt de nijvere Zuid-Afrikaanse stem van Elliot, zijn zelfbenoemde commandant te velde, hem. Mocht die prachtfamilie van je tijdens je afwezigheid te kampen krijgen met een onfortuinlijke calamiteit, dan dienen ze hun bezorgdheid kenbaar te maken aan de afdeling Welzijnszorg van je ministerie, waarna contact met jou zal worden opgenomen. Is dat duidelijk, Paul?

Dat wordt het, Elliot, stukje bij beetje.

Bij het buitensporig grote erkerraam aan de andere kant van de kamer gekomen, keek hij kwaad door de vitrage naar boven, naar de legendarische Rots van Gibraltar die hem uit de verte vaalbleek en gerimpeld terug aanstaarde als een kwade douairière. En voor de zoveelste keer keek hij, uit gewoonte en ongeduld, op het hem vreemde polshorloge en vergeleek hij de tijdsaanduiding met de groene cijfertjes op de radiowekker naast het bed. Het horloge was van gebutst staal, met een zwarte wijzerplaat; het verving het gouden Cartier-horloge dat hij ter gelegenheid van hun zilveren bruiloft cadeau had gekregen van zijn teerbeminde echtgenote, dankzij een erfenisje van een van haar vele overleden tantes.

Maar wacht eens even! *Paul heeft verdomme helemaal geen vrouw!* Paul Anderson heeft geen vrouw en geen dochter. Paul Anderson is verdomme een einzegänger!

‘Dát kunnen we je toch niet laten dragen, Paul, engel, wat jij?’ zegt een moederlijke vrouw van zijn eigen leeftijd een leven lang geleden tegen hem in de uit rode baksteen opgetrokken voorstedelijke villa in de buurt van Heathrow Airport waar zij en haar zusterlijke collega hem kleden voor zijn rol. ‘Niet met

die mooie initialen erin gegraveerd, toch? Dan zou je moeten zeggen dat je het van een getrouwde man hebt gepikt, nietwaar, Paul?’

Welwillend meelachend om het grapje, als immer vastbesloten te laten blijken dat hij de beroerdste niet is, kijkt hij toe, terwijl zij *Paul* schrijft op een zelfklevend etiket en vervolgens zijn gouden horloge, samen met zijn trouwring, wegsluit in een kluisje voor, zoals zij het verwoordt, *zolang als het duurt*.

Hoe ben ik om te beginnen in jesusnaam ooit in deze hellepoel terechtgekomen?

Ben ik gesprongen of werd ik geduwd? Of was het een beetje van allebei?

Beschrijf, alstublieft, tijdens het afleggen van een paar welgekozen rondjes door de kamer de precieze omstandigheden waaronder uw onwaarschijnlijke reis van gezegende monotonie naar eenzame opsluiting op een Britse koloniale rots heeft plaatsgehad.

‘En, hoe maakt je arme lieve vrouwtje het?’ vraagt de nog niet geheel afgedankte ijskoningin van de afdeling Personeelszaken – nu om god mag weten welke reden omgedoopt tot het luisterrijkere ‘Human Resources’ – na hem zonder enige nadere verklaring, op een vrijdagnamiddag, als alle fatsoenlijke burgers zich huiswaarts spoeden, te hebben ontboden in haar verheven boudoir. Die twee kunnen elkaar al jaren niet luchten. Als ze iets met elkaar gemeen hebben, dan is dat wel het gevoel dat er nog maar zo weinigen van hen over zijn.

‘Dank je, Audrey, bepaald niet arm hoor, kan ik je tot mijn genoegen mededelen,’ antwoordt hij, met de vastberaden lucht-hartigheid die hij reserveert voor zulke levensbedreigende confrontaties. ‘Lief, maar niet arm. Ze blijft in complete remissie. En jij? In blakende gezondheid, neem ik aan?’

‘Je kunt haar dus in de steek laten,’ oppert Audrey, zijn vriendelijke vraag negerend.

‘Hemeltjelijf, nee! Hoe bedoel je?’ – vastbesloten de jolig schertsende toon te handhaven.

‘Ik bedoel: zou jij wel oren hebben naar een ultrageheim verblijf van vier, héél misschien zelfs van vijf dagen in het buitenland, in een gezond klimaat?’

‘Daar zou ik zeker wel oren naar hebben, Audrey, nou en of. Onze volwassen dochter woont momenteel bij ons in, dus de timing zou nauwelijks beter hebben gekund, vooral omdat zij toevallig *gediplomeerd arts* is,’ kan hij niet nalaten er trots aan toe te voegen, maar Audrey is niet onder de indruk van de capaciteiten van zijn dochter.

‘Ik weet niet waar het om gaat en dat hoef ik ook niet te weten,’ zegt ze, een vraag beantwoordend die hij haar niet heeft gesteld. ‘Er zit hierboven een dynamische nieuwe onderminister die Quinn heet, misschien heb je wel eens van hem gehoord. Hij wil je onmiddellijk spreken. Hij is een nieuwe bezem, voor het geval het nieuws jou, in de verre buitengebieden van Logistieke Eventualiteiten, nog niet heeft bereikt, kortelings van Defensie overgeplaatst, wat nauwelijks een aanbeveling is, maar zo is het nu eenmaal.’

Wat kletst ze nou toch. *Natuurlijk* heeft dat nieuws hem bereikt. Hij leest toch kranten, of niet soms? Hij kijkt naar *Newsnight*. Parlements lid Fergus Quinn, Fergie in de volksmond, is een Schotse braneschopper, een pseudo-*bête intellectuelle* uit de stal van New Labour. Op televisie is hij welbespraakt, strijdlustig en angstaanjagend. Daarnaast gaat hij er prat op dat hij namens het volk de bureaucratie in Whitehall te lijf gaat – op afstand bekeken een prijzenswaardige deugd, maar nauwelijks geruststellend als je zelf toevallig een bureaucraat in Whitehall bent.

‘Bedoel je *nu*, nu meteen, Audrey?’

‘Dat is wat hij bedoelt met het woord “onmiddellijk”, neem ik aan.’

De ministeriële wachtkamer is verlaten, het personeel allang naar huis. De ministeriële mahoniehouten deur, solide als staal, staat op een kier. Kloppen en wachten? Of kloppen en duwen?

Hij doet een beetje van beide, hoort: ‘Blijf daar niet staan. Kom binnen en doe de deur achter je dicht.’ Hij gaat naar binnen.

Het overdadig gevulde lijf van de dynamische jonge minister is in een nachtblauwe smoking geperst. Hij staat met een mobiele telefoon aan zijn oor tegen een marmeren haard geleund, die is volgepropt met rood bladmetaal dat voor vlammen moet doorgaan. Zowel op televisie als in den vleze is hij gedrongen, met een dikke nek, gemillimeterd rossig haar en snelle, begeerige oogjes in het gelaat van een prijsvechter.

Achter hem torent een drieënhalve meter hoog portret van een achttiende-eeuwse staatsman in een maillot. Eén ondeugend moment, bevangen door nervositeit, kan hij het niet nalaten de twee zo verschillende mannen met elkaar te vergelijken. Hoewel Quinn onvermoeibaar voorwendt een man van het volk te zijn, hebben beiden hetzelfde verwende ontevreden pruilmondje. Bij beiden rust het lichaamsgewicht op één been en is het andere been gebogen. Staat de dynamische jonge minister op het punt een strafexpeditie te beginnen tegen de gehate Fransen? Zal hij uit naam van New Labour de stupiditeit van de morrende massa hekelen? Hij doet geen van beide, maar met een korzelig ‘Ik bel je nog, Brad’ tot zijn mobiele telefoon, beent hij op de deur af, doet die op slot en keert zich met een ruk om.

‘Ik heb gehoord dat jij een *gepokt en gemazeld lid van de Dienst bent, klopt dat?*’ vraagt hij beschuldigend, met zijn zorgvuldig gekoesterde Glasgow-accent, na een inspectie van top tot teen die zijn ergste vrees lijkt te bevestigen. ‘*Houdt het hoofd koel, wat dat ook mag betekenen. Twintig jaar rondgezworven door verre contreien, volgens Human Resources. Toonbeeld van discretie, niet gemakkelijk van zijn stuk te brengen.* Dat is geen kattenpis. Niet dat ik noodzakelijkerwijs geloof wat me hier allemaal wordt verteld.’

‘Bijzonder vriendelijk van ze,’ antwoordt hij.

‘En jij hebt huisarrest. Kwartierarrest. Aan handen en voeten gebonden. De ziekte van je vrouw maakt dat je geen kant op kunt, klopt dat?’

‘Maar alleen de laatste paar jaar, excellentie,’ zegt hij, bepaald niet ingenomen met dat *aan handen en voeten gebonden* – ‘en op het ogenblik staat het mij vrij om te reizen, kan ik u tot mijn genoegen mededelen.’

‘En wat doe je ook alweer? – help mij eens even herinneren, alsjeblieft.’

Hij staat op het punt dat te doen, er zijn heel wat aan hem toevertrouwde, belangrijke verantwoordelijkheden te noemen, maar de minister snoert hem ongeduldig de mond. ‘Goed. Dit is mijn vraag. Heb jij enige rechtstreekse ervaring met spionageactiviteiten? Jij *persoonlijk*,’ waarschuwt hij, alsof er ook een minder persoonlijk *jij* bestaat.

‘*Rechtstreeks* in welk opzicht bedoelt u, excellentie?’

‘Intriges in het geniep, wat dacht je anders?’

‘Uitsluitend als consument, helaas. Een enkele maal. Van het product. Niet van de wijze waarop het werd verkregen, als u dat bedoelt, excellentie.’

‘Zelfs niet toen je rondbanjerde in die buitenlanden die niemand de moeite heeft genomen me met name te noemen?’

‘Helaas, onze overzeese detacheringen waren hoofdzakelijk van economische, commerciële of consulaire aard,’ legt hij uit, zijn toevlucht zoekend in de linguïstische archaïsmen waarvan hij zich altijd bedient wanneer hij zich bedreigd voelt. ‘Uiteraard hadden wij zo nu en dan wel eens inzage in een toevallig voorbijkomend geheim dossier – niets van groot gewicht, haast ik me eraan toe te voegen. Daar is, vrees ik, alles wel mee gezegd.’

De minister lijkt in het geheel niet ontmoedigd door dit gebrek aan samenzweerervaring, want heel even verschijnt er een zweem van een zelfgenoegzame glimlach op zijn brede gelaats-trekken.

‘Maar we kunnen van je op aan, toch? Onervaren, maar betrouwbaar, mogen we aannemen.’

‘Ach, dat hoop je dan’ – bescheiden.

‘Ooit iets met CT te maken gehad?’

‘Pardon?’

‘Contraterrorisme, man! Mee te maken gehad of niet?’ – alsof hij het tegen een idioot heeft.

‘Ik vrees van niet, excellentie.’

‘Maar het gaat je wel *aan het hart?* Toch?’

‘Wat precies, excellentie?’ – zo gediensig als hij kan.

‘Het welzijn van de natie, verdikkeme! De veiligheid van ons volk, waar ook ter wereld. Onze normen en waarden in tijden van tegenspoed. Oké, ons *erfgoed*, zo je wilt’ – het woord gebruikend als een snier naar zijn politieke tegenstanders. ‘Je bent niet zo’n halfzachte stiekeme linkse lapzwans met geheime gedachten over het recht van terroristen om de hele fucking wereld aan flarden te knallen?’

‘Nee, excellentie, ik durf wel te zeggen dat ik dat niet ben,’ mompelt hij.

De minister deelt zijn gêne in het geheel niet, vergroot die nog eens: ‘Nu dan. Als ik je zou vertellen dat de uiterst gevoelige missie die ik voor jou in gedachten heb beoogt de terroristische vijand te beletten een beraamde aanslag op ons vaderland te plegen, dan zou je *niet* onmiddellijk niet thuis geven, neem ik aan?’

‘Integendeel. Dan zou ik – nou ja...’

‘Dan zou je *wat?*’

‘Dan zou ik daar blij om zijn. Vereerd. Trots, als het ware. Maar wel een beetje verbaasd, natuurlijk.’

‘Verbaasd? Waarover, als ik vragen mag?’ – alsof hij beledigd is.

‘Tja, ik hoor dat natuurlijk niet te vragen, excellentie, maar waarom ik? Ik ben ervan overtuigd dat de Dienst over meer dan voldoende mensen beschikt met het soort ervaring waar u naar zoekt.’

Fergus Quinn, de man van het volk, keert zich om naar het erkerraam en kijkt, met zijn prijsvechterskin naar voren gestoken boven zijn vlinderdas, en de sluiting van die das onbeholpen tussen de vleeskussentjes achter in zijn nek uit stekend, naar het

grind van de Horse Guards Parade, goudkleurig in het licht van de avondzon.

‘Als ik je *daarbij* zou vertellen dat je voor de rest van je leven op deze aardkloot noch in woord noch in daad noch op enige andere manier mag reppen over het feit dat een dergelijke contraterroristische operatie zelfs maar is *overwogen*, laat staan uitgevoerd’ – waarbij hij gebelgd om zich heen kijkt op zoek naar een uitweg uit dit verbale labyrint waar hij zichzelf in heeft gepraat – ‘haak je dan *aan* of juist *af*?’

‘Excellentie, als u mij als de juiste man ervoor beschouwt, dan zal ik de opdracht graag aanvaarden, wat die ook mag inhouden. En ik beloof u plechtig dat u verzekerd kunt zijn van mijn nimmer aflatende en absolute discretie,’ verklaart hij nadrukkelijk, en hij krijgt een lichte kleur van ergernis dat zijn loyaliteit waar hij bij staat ter discussie wordt gesteld en tegen het licht wordt gehouden.

Breedgeschouderd naar het beste churchilliaanse gebruik, blijft Quinn afgetekend tegen het erkerraam staan, alsof hij ongeduldig wacht tot de fotografen klaar zijn.

‘Er zijn bepaalde *hindernissen* die moeten worden genomen,’ verkondigt hij streng tegen zijn eigen spiegelbeeld. ‘Er moet *groen licht* worden gegeven door een paar behoorlijk belangrijke personen verderop in de straat’ – met zijn stierenkop knikkend in de richting van Downing Street. ‘Wanneer we dat krijgen – als we dat krijgen en niet eerder – hoor je dat van ons. Daarna en voor de duur die ik passend acht, zul jij mijn ogen en mijn oren ter plekke zijn. En geen mooie praatjes, hè? Niets van dat versluisende of ironische gedoe waar ze op Buitenlandse Zaken zo dol op zijn. Niet zolang *ik* aan de touwtjes trek, dank je feestelijk. Je vertelt me alles *recht* voor zijn raap, precies zoals jij het ziet. De koele blik, door de ogen van de oude rot die jij schijnt te zijn. Hoor je wat ik je zeg?’

‘Uitstekend, excellentie. Ik hoor wat u zegt en ik begrijp uitstekend wat u bedoelt’ – zijn eigen stem die tot hem spreekt vanaf een verre wolk.

‘Heb je toevallig *Paulen* in je familie?’

‘Pardon, excellentie?’

‘Jezus christus! Dat is toch een eenvoudige vraag? Heb je een familielid dat *Paul* heet? Ja of nee. Een broer, vader, weet ik veel?’

‘Geen enkele. Geen Paul te bekennen, vrees ik.’

‘En geen *Paulines*? De vrouwelijke variant. *Paulette*, wat dan ook?’

‘Absoluut niemand.’

‘En hoe zit het met *Anderson*? Niet één Anderson in de naaste omgeving? Meisjesnaam Anderson?’

‘Alweer: voor zover ik weet niet, excellentie.’

‘En jij bent redelijk in conditie. Lichamelijk. Een stevige wandeling over zwaar terrein bezorgt je geen knikkende knieën zoals dat bepaalde anderen hier zou kunnen overkomen?’

‘Ik loop stevig door. En ik ben een toegewijde tuinier’ – vanaf dezelfde verre wolk.

‘Wacht tot je wordt opgebeld door een man die Elliot heet. Elliot zal je eerste indicatie zijn.’

‘En is dat Elliot zijn achternaam of zijn voornaam, als ik vragen mag?’ hoort hij zichzelf op sussende toon informeren, alsof hij met een maniak van doen heeft.

‘Hoe moet ik dat verdomme weten? Hij opereert in totale geheimhouding onder de paraplu van een organisatie die vooral bekendstaat als Ethical Outcomes. *New kids on the block*, en ze horen bij de neusjes van de zalm in het veld, is mij door deskundigen verzekerd.’

‘Neemt u mij niet kwalijk, excellentie. Welk veld mag dat dan wel precies wezen?’

‘Particuliere defensieaannemers. In welke grot heb jij gezeten? Dat is de trend tegenwoordig. Oorlog is in particuliere handen gekomen, als je dat nog niet wist. De huidige beroepslegers kunnen het wel schudden. Topzwaar, slecht uitgerust, één brigadegeneraal op elke tien mannen in het veld en ze kosten een godsvermogen. Probeer het een paar jaartjes op Defensie, als je me niet gelooft.’

‘O, maar ik geloof u wel degelijk, excellentie’ – geschrokken van deze algehele verwerping van de Britse krijgsmacht, maar niettemin vastbesloten de man tegemoet te komen.

‘Jij probeert je huis te verpatsen. Toch? In Harrow of daar ergens.’

‘Harrow is juist’ – de verbazing inmiddels voorbij – ‘Noord-Harrow.’

‘Geldgebrek?’

‘O nee, verre van dat, godzijdank!’ roept hij uit, dankbaar dat hij, al is het maar voor heel even, op aarde terug wordt gebracht. ‘Ik heb zelf een potje en mijn vrouw heeft een bescheiden erfenis ontvangen, waar ook een huis op het platteland deel van uitmaakt. We zijn van plan ons eigen huis te verkopen zolang de markt stabiel blijft en doen het even kalm aan totdat we verhuizen.’

‘Elliot zal zeggen dat hij jullie huis in Harrow wil kopen. Hij zal niet zeggen dat hij van Ethical of waar dan ook van is. Hij heeft de advertenties in de etalage van de makelaar gezien of zo, jullie huis vanbuiten bekeken, het bevalt hem, maar er zijn bepaalde kwesties die moeten worden doorgepraat. Hij zal een plek en een tijdstip voor een afspraak voorstellen. Jij moet akkoord gaan met wat hij ook voorstelt. Zo doen die lui dat. Verder nog vragen?’

Heeft hij dan al een vraag gesteld?

‘Ondertussen doe je alsof er geen vuiltje aan de lucht is. En je zwijgt als het graf. Hier, op kantoor en thuis. Heb je dat goed begrepen?’

Hij heeft er niets van begrepen. Geen jota. Maar beantwoordt toch maar alles met een hartgrondig, verbijsterd ‘ja’, en weet later niet precies hoe hij die vrijdag is thuisgekomen, na een avondlijk bezoekje aan zijn club op Pall Mall voor een hartversterkertje.